

花子(はなご)

狂言記 巻五の六
登場人物: 殿、上臈、冠者

Damo Hanago

el "Kyôgenki Gai 50 Ban" vol. 2.9
tradukis Simatani Takesi 2018

殿 (長袂、小刀)「冠者あるかいやい」

冠者 (狂言袂)「御前 (おまへ) に」

殿「此程は花子様へ参らぬほどに、心変わりか
と、不審のなされうわいな」

冠者「まことにさやうで御ざります」

殿「身は今晚、花子様へ参るほどに、なんぢを
頼みたい事が有 (ある)、聞いてりやうか」

冠者「是はいまめかしい事を御意なされる物か
な、何なりとも御せ付けられませう」

殿「おふ、嬉しい物かな、いや、別の儀ではなひ
が、内の山の神をだまして、暇をもうた、そのだ
ましやうは、一七日 (いちしちにち) が内、座禅の
致すほどに、その内身が前へ参るなど、いろ
〜だましてあれば、やう〜、合点 (がてん)
のしてあるほどに、それがしは花子様へ参り、此
程 (ほど) のしわをのばさうと思ふ、なんぢは此座
禅ぶすまをかぶって、それがしが帰るまで、座禅
をしてくれい、もし山の神が来て、何かと言ふとも、
かぶりばかり振って、物ばし言ふな、かならず
〜、あらはれぬやうにしていよ、頼むぞ〜」

冠者「是は迷惑な事で御ざる、もしあらはれま
したらば、上様 (かみさま) のわたくしを、打ち殺
さつしやりやう、此儀におゐてはなりません」

殿「やあ、なるまひとは、それがしはおそろしうな
ふて、上様がおそろしいか、それへ直れ、討つ
て捨てふ」

冠者「まづ、待たつしやれませい、上様より、殿
様こそおそろしう御ざれ、いかやうとも、御意
次第に致ませう」

殿「しかとさうか」

冠者「中〜、何のいつはりが御ざりませう」

殿「おふ〜、かわ小者よな、是も花子様へ
参りたさに、おどしにこそは喜びつれ、其儀な
らば、万事頼むぞよ、さあ、此座禅ぶすまを
かぶってみよ、様子を見やう、一段〜、身
は、も参る、やがて戻ろうぞよ、かならず〜
物ばし言ふな、さらば〜、頓 (やが) て帰
ろ」

Sinjoro: (Kun longa kamisimo kaj mal-
longa glavo) Mi estas Sinjoro en ĉi
tiu loko. Kie estas Tarookazyza?

Tarookazyza: (Kun Kyoogen-stila kami-
simo) ♪ Jen antaŭ vi!

S: Longe mi ne vidis la amatinon Hanago.
Ŝi timas, ke mi perdis simpation.

T: Certe lamentas Damo Hanago.

S: Ĉi tiun vesperon mi vizitos Damon
Hanago. Ĉu vi povas helpi min?

T: Ne necesas via demando. Kion ajn
volonte mi faros por Sinjoro.

S: Mi ĝojas pro via fideleco. Mi
trompis Mastrinon, ke sep tagojn
mi sidados en ĉambro kaj preĝos
por feliĉo en alia mondo. Ŝi devas
ne vidi min. Dume mi vizitos la
amatinon Damon Hanago. Per ĉi tiu
kovrilo kovru vian korpon kaj sidu
ĉi tie. Kiam venos kaj alparolos
Mastrino, skuu vian kapon kaj diru
nenion. Nepre kaŝu mian foreston.

T: Ho, granda embaraso! Se mi
estos senmaskita, Mastrino certe
mortigos min! Neniel mi povas
plenumi tiun ordonon!

S: Vi rifuzas mian ordonon! Vi timas
ne min, sed Mastrinon! Sidu tie! Vi
mortu per mia glavo!

T: Atendu momenton! Vi estas multe
pli terura ol Mastrino. Kian ajn
ordonon mi plenumos por vi.

S: Ĉu vi nepre faros?

T: Nepre mi faros. Kredu min, Sinjoro!

S: Ha, ha,! Plej fidela servisto vi estas.
Mi timigis vin pro sopiro al Damo
Hanago. Mi ĝoje fidis vin. Sukceso
dependas de vi. Nun kovru vin per
kovrilo... Ĉu vi similas al mi? Tre bone!
Jam mi foriros kaj baldaŭ revenos.
Nepre ne eligu voĉon. Ĝis mateno!

冠者「殿様 へ、やがて帰らつしやれませひや」

殿「はつて、氣遣をするな」

冠者「殿様 へ、慮外ながら、花子様へ御ざりましたら、御内の紅梅に言わず申たと、おつしやれて下されませい」

殿「まことにそれよ へ、今度はなんぢを連れて行き、紅梅に会わせうほどに、嬉しいと思へ」

冠者「あゝ、かたじけなふ御ざります」

殿「やれ へ 嬉しや、まづ急いで花子様へ参らふ」(中入)

上臈 (美男かづら)「わらはが殿御は一七日が内、座禅へ入らせらるゝとて、わらはに暇をもらひ、湯をも水をも参らぬが、あまり笑止に思ひます、座禅の内、わらはにも見舞まするなど仰せられては御ざれども、あまりこらへられませぬほどに、よそながら様子を見ませうと思ひます、扱も へ、座禅がすまをかぶり、窮屈に御座らふ、申 へ、その若ひなりで何の行がいませうそ、それでは命もない事で御ざる、何にてもちと参りませいのふ、あゝ、軽忽(きようこつ)や、物をばおつしやれいで、かぶりばかり振らつしやるわいやい、いやといふ事は御ざるまひ、此ふすまを取らつしやれませい、是非とも取ります」

冠者「あ、悲しや へ、許さつしやれませい」

上臈「是はさて、殿かと思ふたれば、をのれめは何してこゝに居るぞ、のふ腹立ちや、殿はどちへやつたそ、言へ、言わずばおのれ打ち殺すぞ」

冠者「あゝ、申ませう へ、命があつてこそ、申ませう へ」

上臈「早う言へ へ、のふ腹立ちや」

冠者「殿様は、花子様へ行程に」

上臈「やい、おどれさへ、『花子様』とぬかすか」

冠者「いや、花子様へ御ざりました。『此ふすまをかぶりにあふ』と仰せられて御ざるほどに、いろ へ 斟酌申ましたれば、刀を抜いて切らふとさつしやれた、いやと申せば、たちまち切られます、せひにおよばず、かやうに致しまして御ざる、わたくしのやりましたでは御ざりませぬほどに、命を助けて下されませい」(こゝにて泣く)

T: Mi sopire atendos vin! Plej baldaŭ revenu, mi petas!

S: Ne ĝenu vin! Atendu min trankvile.

T: Sinjoro, sinjoro! Mi arogas peti vin: Ĉe Damo Hanago transdonu mian mesaĝon al Koobai en sama vilao.

S: Certe mi transdonos la mesaĝon al via amatino! En la venonta fojo ankaŭ vi iros kaj vidos Koobai!

T: Ho, elkore mi dankas pro via favoro!

S: Kia ĝojo! Mi rapidu al Damo Hanago. (interakto)

Mastrino: (Kun blanka tolo sur la kapo) Mia edzo sidas por septaga asketado. Li rifuzas min kaj abstinas manĝi kaj trinki. Ekscesa asketado damaĝos mian edzon! Kvamkam li rifuzas mian viziton, mi iru kaj vidu lin de ekstere... Ho, li sidas sen kuseno. Tro kompatinde! Kvamkam li rifuzas mian viziton, mi observu lin de fore. Mia edzo sidas sub peza kovrilo. Certe suferigas lin severa asketado... Hej, mia kara! Vi estas juna kaj ankoraŭ ne necesas preĝi por feliĉo en alia mondo! Ve, strange! Li ne respondas, sed skuas la kapon. Hej, mia kara, forigu pezan kovrilon! Nepre forigu suferigan kovrilon!

T: Ve, senmaskite! Pardonu min!

M: Vi ne estas Sinjoro, sed Tarookazya! Kial vi sidis ĉi tie? Kia ofendo! Kien foriris Sinjoro? Konfesu aŭ mi mortigos vin per bato!

T: Mi konfesos! Ne mortigu min! Mi diros, kie estas Sinjoro.

M: Diru senprokraste! Vi ofendis min!

T: Sinjoro estas ĉe Damo Hanago.

M: Ba! Ĉu vi nomas la virinon Damo Hanago?

T: Mi eraris! Sinjoro iris al la Virinaĉo Hanago. Li ordonis min sidi sub kovrilo. Kiam mi rifuzis, Sinjoro volis mortigi min per glavo. Morti per glavo aŭ sidi ĉi tie. Ne estis alia vojo. Mi sidis malgraŭvole! Ne mortigu min, mi petas! (Tarookazya ploras)

上臈「さては、いやと言ふたれども、切ろうとした
によって、ぜひにおよばなんだと言ふか」

冠者「中〜、その通りで御ざる」

上臈「是はかうもあらふ、またわらはが頼みたい
事が有が、聞いてくりやうか」

冠者「あのおっしゃる事わいやい、上様の御用
ならば、命なりとも捨てませう」

上臈「おふ、嬉しや、それならば、此座禪ぶす
まをわらはに着せて、なんぢがごとくにしておひ
てくれい」

冠者「是はひよんな事を仰せられる、殿様の帰
らつしやれたらば、またわたくしを殺さつしやれま
せう、是は御免さつしや れて下されませう」

上臈「おのれめは殿はこねふて、わらははこわふ
はないか、で、打ち殺そ」

冠者「あゝ、着せませう〜、命のあつてこそ、
着せませう」

上臈「急いで着せい、やい冠者よ、殿の姿によ
う似たか」

冠者「そのまゝ殿様で御ざる」

上臈「おふ、かわいいの物や、汝は上京の伯母
が所へ行け、殿の機嫌を見て、呼びにやらふ
ぞ、早う急いで行け」

冠者「畏て御ざる、よき自分に人を下されませ
い、扱も〜、情なひ事に会ひました、まづ
上京へ参ろ」

殿（小袖をうち掛け、壺折つて、さばき髪にて
出（いで）る）

小歌へ綾の錦の下紐（したひぼ）は、解けて中〜
よしなや、柳の糸の乱れ心、いつ忘れぬ。

小歌へはる〜と送り来て、面影の立つ方を、
返り見たれば、月細く残りたり名残惜しやの」

殿「はつ、それがしがおもしろきまゝに、独り事を
申てある、太郎冠者が待かにやう、まづ帰て、
喜ばせうと存ずる」

殿「やれ〜、人の主（しう）にはなりたい物じ
や、それがしが申付たごとく、すご〜といませ
る、やい太郎冠者、今帰つて有わいやい、何
とて物は言わぬぞ、さぞ窮屈にあらふな、さり
ながら、なんぢも嬉しいと思へ、お目にかゝると
まづ、なんぢが事を問はつしやれてあるぞ、つ
いでに此程の様子を語つて聞かせう、まづあ
れへ参ると、何とやらひそかにあつたほどに、不
思議な事ぢやと思ふて、そつと差し寄つて、内
の様子を聞いてあれば、花子様の声にて、物

M: Vi detenis lin kaj Sinjoro volis
mortigi vin per glavo. Tial vi devis
sidi ĉi tie?

T: Vi pravas, Mastrino.

M: Vi plenumis la ordonon de Sinjoro.
Nun vi plenumos ankaŭ la mian?

T: Kion ajn mi faros por Mastrino.
Por vi mi oferos mian vivon.

M: Mi ĝojas pro via fideleco. Ĉi tie
kovru min per la kovrilo same kiel
vin sidantan.

T: Ho, terure! Kiam Sinjoro revenos,
li certe mortigos min! Neniel mi
povas plenumi tiun ordonon!

M: Vi timas ne min, sed Sinjoron! Vi
mortu per mia bato!

T: Atendu momenton! Mi kovros vin
per kovrilo. Ne mortigu min, mi petas.

M: Rapidu vesti min. Ĉu mi ŝajnas
kiel Sinjoro?

T: Komplete vi similas al Sinjoro!

M: Ha, ha! Plej fidela servisto vi estas.
Vizitu mian onklinon en Norda Kioto!
Revenu, nur kiam mi revokos vin.

T: Laŭ via ordono! Revoku min, kiam
Sinjoro forgesos la aferon! Ve al mia
malfeliĉo. Mi rapidu al Norda Kioto.

Sinjoro: (Kun surkimono sur ŝultroj,
basko refaldita kaj haroj distaŭzita)

♪ Lozas la zono de brokata kimono.
Amo estu sekreto. Karas mia floreto.

♪ Vi defore tra vojo sekvis min en ĉi-fojo.
Foras vi sen adiaŭ, restas luno hodiaŭ.

S: Jam mi ĉesu monologi sen-
sencaĵon, ĉar urĝe min atendas
Tarookazya. Mi rapidu al la hejmo.

S: Estas bone, ke mi estas sinjoro kaj
servisto helpas min. Malgaje li sidas.
Hej, Tarookazya, mi estas hejme! Kial
vi silentas? Ĝenis vin sidado. Tamen vi
ĝojos, ke Damo Hanago zorgas pri vi
kaj ĉe unua vido demandis, kiel fartas
Tarookazya. Mi rakontu al vi pri la
vizito: Kiam mi alvenis, tie regis
silento. Antaŭ la vilao mi streĉis la
orelojn. Tiam aŭdiĝis kanto de la Damo:

と仰せられた。小歌へ灯火 (ともしび) 暗うして、
物の寂しさ折節に、君が来たるにや』
殿「とおっしゃれた、是はかたじけない事ぢやと
思ふて、妻戸をほと〜とたゝいてあれば、其
時又、物とおっしゃれた。小歌へいとど名の
立つ折節に 誰そや妻戸をきり〜す』
殿「とおっしゃれた。そこで、それがしも返歌を致
した。小歌へ雨の降る夜に、誰が濡れて来 (こ)
ぞの、誰そよとどがむるは、人二人待つ身か』
殿「そこで、内よりも花子様のおさつしゃれて、
それがしが手を取りて、奥の間へ連れて『さて
も〜、雨の降 (ふる) によろござりました、ま
づ上を脱がつしゃれい』とて、おきり物を着せて
下されて、色〜のつもる物語、舞ふつ謡ふ
つ、遊ぶほどに、はや夜明の鳥が鳴いた『まだ
半時もせぬのに、夜明けの鳥が鳴きまする、
もはや御暇申』と言へば、其時花子様、物と
おっしゃれた』
殿「小歌へこゝは山陰森の下〜月夜鳥は
いつも鳴く、しめておよれの夜は夜中』

殿「とおっしゃれた『御意では御ざれども、夜も
明けますれば、人も見まする、やがて参らふ』
と申てあれば、そこで花様のお、いつ御意な
されぬ事を仰せられた『こなたの上様の 姿が
見たう御座るのふ』とおっしゃれた、そこで某が、
山の神が姿を小歌に謡ふた』

殿「小唄へ人の妻見てわが妻見れば〜、
深山の奥のこけ猿めが、雨にしよぼ濡れて、
つつくば、うたにさも似た』

殿「と申し、謡ふてあれば、どつと笑はつしゃれた。
また此小袖は、花様のお形見なれ共、山の
神が見たらば、よひ事はあるまひ、たゞ捨て
ふ』

殿「謡へ捨ててもおかれず、取れば面影に立ま
さり、起き伏し分かで枕より、跡より恋の責め
来れば、せん方涙に伏し沈む事ぞ悲しけれ』

殿「とかく汝にやる程に、構へて山の神に見せ
るな、比座禪ぶすまを取れ、身が居代るぞ』

上臈「なに、山の神に見せるな、よい座禪じゃ
の、そなたの座禪は』

殿「はつ、是はいかな事』

上臈「如何事と云事は有まい』

殿「こらへてたもれ、御免〜』

上臈「どこへ、やるまい〜』

(終わり)

♪ En lumo obskureta mi sidas
nun soleca. Ĉu venis vi diskreta?

S: Mi ĝojis, ke ŝi sopiras min. Frap', frap'!
Flankan pardonon mi batis. Damo Hanago
kantis: ♪ Min klaĉas oni morde. En
nokto kiu venis? Grincigas grilo porde.

S: Al ŝia kanto mi respondis:

♪ En nokto pluvas gute. Ĉu vi demandas
kiu? Vizitis viro vin salute.

S: Elvenis Damo Hanago. Ŝi prenis mian
manon kaj invitis min en la ĉambron. Ŝi
diris: Mi dankas, ke vi venis en pluva
nokto. Bonvolu revesti vin... Ŝi donis al mi
sekan kimonon. Tra la nokto ni interparolis
kaj ludis per dancoj kaj kantoj ĝis
grakis korvoj. Al Damo Hanago mi diris:
Ankoraŭ ne pasis horo kaj jam grakas
korvoj. Foriri mi devas... Ŝi diris al mi:

S: ♪ Ĉi tie ĉe montaro malhelas en
arbaro. Sub luno grakas korvo.
Ankoraŭ noktas por la paro.

S: Mi respondis al ŝi: Kvankam vi
retenas min, baldaŭ tagiĝos kaj oni
vidos min. Ĝisrevidi ni devas. Tiam
Damo Hanago diris eble ŝerce: Mi
volus vidi vian Mastrinon. Al ŝiaj vortoj
mi priskribis la edzinon per kanto:

S: ♪ Malsame al aliaj similas la edzino
simion jam kadukan kaŭrantan por
abstino.

S: Pro mia kanto ŝi eksplodis per
rido... Ĉi tiu kimono estas donaco
de Damo Hanago. Mia edzino ne
vidu ĝin. Ĉu mi forĵetu la donacon?

S: ♪ Forĵeti la donacon detenas la
memoro. Bildiĝas vi en sonĝo
absorba de amoro.

S: Vi prenu tiun, kiun ne vidu Mastrino!
Redonu kovrilon. Mi sidas anstataŭ vi.
Mastrino: Ne vidu Mastrino? Kiel amuza
estas via asketado!

S: Ha, vi aŭdis min!

M: Jes, mi aŭdis pri via aventuro!

S: Domaĝe! Pardonu min, pardonu min!

M: Kien vi iras? Mi ne pardonos vin!

(fino)

※ Hanago: Oni diras, ke ŝi estas hetajro, kiu venis al Kioto kun la espero akiri helpon de Sinjoro.